

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק

כולל דחסידי סוכטשוב

כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חתימת סופר 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ד מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 984

מסכת עבודה זרה ע"ו - הוריות ז' • טהרות ג', ד' - ג', ז'

בס"ד, ט"ז ניסן תשע"ח

השבוע בגליון

- כלי ששימוש חד פעמי נחשב כקליפה של המאכל
- האלומיניום - מתכת או...
- מצווה לשמוע דברי חכמים

- מדוע אין צורך להטביל קופסאות שימורים
- שיוצרו על ידי נכרי?

- גדריה של מצוות טבילת כלים
- המותר להשתמש בכלי שאין אפשרות לטובלו?
- הכוס שהושלכה מבעד לחלון הרכבת

דבר העורך

כשרי חיים ברלין בכה

כבכל שנה ושנה בחג הפסח, היה בעל הקורא הוותיק עולה על הבימה, פורס את מגילת הקלף המהודרת, ופותח בקולו הערב בקריאת שיר השירים.

אנשים רבים שזו אינה השנה הראשונה לתפילתם בבית כנסת זה, כבר ציפו לבאות, והפנו את עיניהם אל כותל המזרח, שם ישב הגאון רבי חיים ברלין זצ"ל וכולו אומר התרגשות דקדושה. גבינו התקשנו בציפיה דרוכה, וכשבעל הקורא סלסל בקולו "אשכול הכופר דודי לי בכרמי עין גדי" דומה היה שנפשו כבר אינה עומדת בהמתנה, ואכן בפסוק הבא (א/טו) "הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים" חדל בעל הקריאה מקריאתו, והתייפחותו החרישית של רבי חיים ברלין נשמעה בכל פינות בית הכנסת. כתפיו הרכונות כלפי החומש רטטו, ומטפחתו הצחורה נספגה בדמעות שלישי. לאחר זמן מה היה הרב אזור את כוחותיו ומורה לבעל הקריאה להמשיך בקריאתו, כשאט אט חזרו פניו לצבען המקורי. גם כאשר בעל הקריאה היה שונה את הפסוק בפרק ד/א וקרא "הנך וגו'", היה הרב מוחה את דמעותיו. כך בכל שנה היה המחזה חוזר על עצמו, בכל פעם שהגאון היה שומע את הפסוק "הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים". איש מהמתפללים לא הרהיב עוז בנפשו לשאול את הרב לפשר הדבר.

גדריה של מצוות טבילת כלים

גמרתנו העוסקת במצוות טבילת כלי אכילה שנרכשו מן הנכרי, דורשת מצווה זו מן הפסוק (במדבר לא/כג) "כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהר" - "הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת". כלומר, מן המילה הנוספת "וטהר" דרשו חכמים, שיש לטהר את הכלי על ידי טבילתו במי מקווה. לדעת רוב הראשונים (רש"י ע"ה/ב ד"ה "זוזא" ועוד), מדרשה זו למדו חכמים שמצוות טבילת כלים מן התורה היא. אך לדעת ראשונים אחרים (ריטב"א, ר"ן, מאירי ועוד) הרי היא מצווה מדרבנן, והדרשה אינה אלא אסמכתא בלבד [עיין במבוא לספר "טבילת כלים", אות ג].

הכלי יוצא מטומאת הנכרי ונכנס לקדושת ישראל: עיקרה של מצוות טבילת כלים היא, שיש לטבול כלי שיצא מבעלותו של הנכרי ונכנס לבעלותו של היהודי, כפי שמצטטים רבים מן הראשונים את לשון התלמוד הירושלמי: "לפי שיצאו מטומאת הגוי ונכנסו לקדושת ישראל". על מהותה של מצוות טבילת כלים נוכל לעמוד על ידי בחינת ההבדל הבלתי מובן, לכאורה, בין טבילת כלים של ישראל שנטמאו, לבין טבילת כלים שנרכשו מגוי, כלהלן.

ההבדל בין כלי שנטמא לבין כלי שנרכש מגוי: מן התורה, כלים שנטמאו יש לטבול אותם ברביעית מים, ואין צורך במקווה המכיל ארבעים סאה מים. לעומת זאת, בגמרתנו נאמר, כי יש לטבול במקווה של ארבעים סאה כלים שנרכשו מנכרי. וזאת למה? מבארים הראשונים, כי הלכה זו היא "גזירת מלך", שכפי שגוי המבקש להתגייר ולעבור מאומה נכרית לעם ישראל צריך לטבול במקווה מים בן ארבעים סאה, כך גם כלי העובר מבעלות נכרי לבעלות של יהודי זקוק לטבילה במקווה מים בן ארבעים סאה (ריטב"א בשם רמב"ן).

שתי הגדרות לטבילת כלים: בספרי הפוסקים מצויות שתי התייחסויות שונות למצוות טבילת כלים. יש שהגדירה כגזירת הכתוב, שלא להשתמש בכלי שנקנה מנכרי טרם טבילתו, כפי

צעילוי נשמת

מרת **צפורה רנה נדל** ע"ה
ב"ר יוסף ז"ל נלב"ע כ' בניסן תשס"ח

תנצב"ה

הונצחה ע"י ידידיו בני המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ד **מאיר זוסוין** הי"ד
ב"ר יעקב יוסף ז"ל נלב"ע ט"ו בניסן תש"ג

תנצב"ה

הונצחה ע"י חתנו ובתו הר"ר אריה דורה יעקבסון שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **ביה מזוז** ע"ה
בת ר' יוסף ושרינה ז"ל
נלב"ע כ' בניסן תשס"א

תנצב"ה

הונצחה ע"י ילידה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ד **משה לויט** ז"ל
ב"ר קלמן הלוי ז"ל נלב"ע ז' בכסלו תשכ"ד
ומרת **אסיה לויט** ע"ה
ב"ר אפרים ז"ל נלב"ע ט"ו בניסן תשס"ב

תנצב"ה

הונצחו ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

מרת **אביבה מובשובסקי** ע"ה
ב"ר שמואל וחנה אלקה ע"ה
נלב"ע י"ט בניסן תשע"ז

תנצב"ה

הונצחה ע"י המשפחה שיחיו

שאין לאכול פירות שלא הופרשו מהם תרומות ומעשרות ("רוקח" סי' תפ"א, "אור זרוע" פסקי ע"ז סי' רצ"ג, ועוד). לעומת זאת, לדעת אחרים, מצווה לטבול את הכלים הללו, אך המשתמש בהם טרם טבילתם אינו עובר על איסור (ראב"ה פסחים סי' תס"ד והובא בהגהות מיימוניות הל' מאכלות אסורות פרק י"ז ס"ק ח''), ורבנן הם שגזרו שלא להשתמש בהם לפני טבילתם ("ביאור הלכה" סי' שכ"ג סעי' ז' ד"ה "מותר").

המותר להשתמש בכלי שאין אפשרות לטבולו? ההבדל בין שתי ההגדרות מניב השלכה הלכתית משמעותית ביותר, כפי שעולה מדברי ה"אבני נזר" זצ"ל (שו"ת או"ח סי' תי"ח אות י' - י"א): במקרה שאין אפשרות לטבול כלי שנרכש מן הנכרי. אם התורה אסרה את השימוש בכלים שנרכשו מן הנכרים עד שיטבולו, אין תקנה לכלי זה ואין להשתמש בו. אולם, אם התורה הורתה לקיים בכלי מצוות טבילת כלים, אך לא אסרה את השימוש בו לפני טבילתו, לא עבר בעל הכלי כל איסור מן התורה כאשר אין אפשרות לקיים את המצווה.

מותר להשתמש בכלי של גוי: כלי הנמצא בבעלותו של נכרי, אינו זקוק לטבילה ואין מניעה להשתמש בו, אם אינו טרף, כמובן. דין זה מבואר בגמרתנו, כי השואל כלי מנכרי, או השוכר כלי מנכרי, אינו צריך להטבילו טרם השימוש בו.

הכוס שהושלכה מבעד לחלון הרכבת: בעל "קצות השולחן" (ח"ח סי' קמ"ו) מספר, כי כאשר האדמו"ר הרשב"ב מליובוויטש זצ"ל נסע ברכבת, הוא רכש כוס מים מידי רוכל נכרי באחת התחנות. לאחר מכן, החלה הרכבת לנסוע, והרבי שתה את המים והשליך את הכוס בעד החלון! זאת, כדי שלא יצטרך לטבול את הכוס. כלומר, על ידי מעשהו, הוא הוכיח כי לא היתה לו כל כוונה לרכוש את הכוס, כי אם את המים שבתוכה. הכוס נותרה, איפוא, בבעלותו של הרוכל הנכרי, ומעולם לא חלה על האדמו"ר כל חובה לטבול אותה.

דף עה/ב הוסיף לך הכתוב טהרה אחרת

מדוע אין צורך להטביל קופסאות שימורים שיוצרו על ידי נכרי?

האם אי פעם בדקנו מדוע איננו טובלים את קופסאות השימורים המיוצרות על ידי נכרים בחו"ל? הרי בסוגיות הגמרא שלפנינו נוכחנו לדעת, כי יהודי הרוכש כלי מן הנכרי צריך לטבולו. אם כן, הרוכש קופסת שימורים שיוצרה בבית חרושת שבבעלותו של נכרי, העביר לבעלותו את הכלי-קופסת השימורים, ולכאורה, עליו לטבולו.

ובכן, ראשית, אל ירוץ איש לעשות כן. בעל ה"שרידי אש" (שו"ת ח"ב סי' כ"ט) מעיד: "באמת, כבר הורגלו בני ישראל בכל הארצות לאכול הקונסררווען [שימורים] בקופסאות, ולא נמצא מי שיערער על זה". בשורות הבאות נברר את שורש ההיתר.

תחילה נבהיר, כי הנידון אינו נסוב על יהודי הרוכש קופסת שימורים ומרוקן את תוכנה מיד עם פתיחתה. שכן, מתי יטבול יהודי זה את הכלי? לפני ריקונו - בלתי אפשרי לעשות כן. לאחר ריקונו - כבר אין צורך בכך. סוגיית השימוש בקופסת שימורים שנרכשה מנכרי, מתחלקת, איפוא, לשני סוגי השימוש הבאים: **א.** שימוש חד-פעמי בקופסה, היינו, פתיחתה ללא ריקונה, והשארת השימורים בה עד שיאכלום. **ב.** שימוש חוזר בקופסת השימורים למאכלים אחרים, או אף לבישול, כפי שנהגו רבים לבשל ביצים בקופסת שימורים.

כלי ששימושו חד פעמי נחשב כקליפה של המאכל: לגבי שימוש חד-פעמי בקופסת השימורים כתב המהרי"ל דיסקין זצ"ל (שו"ת קו"א אות קל"ו), כי הדבר נחשב כ"שב ואל תעשה" ואין כל איסור בדבר. כלומר, היהודי הרי אינו פועל מאומה בכלי זה. השימורים הוכנסו לתוכו על ידי בעל המפעל, והוא אינו אלא מוציאם מן הכלי (ע"ע "שרידי אש" שם, אות ג'). ואילו הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת "אגרות משה" יו"ד ח"ב סי' מ') מבאר, כי כלי שיעודו לשימוש חד-פעמי, אינו נחשב ככלי אלא כקליפה של המאכל שעליו הוא שומר (עיי"ש שהוכיח זאת).

פוחת קופסת השימורים, הוא המקנה לה שם "כלי": הנידון המרכזי הוא, איפוא, השימוש החוזר ונשנה בקופסת השימורים. ההיתר הרווח בין הפוסקים להשתמש בה ללא טבילה, מתבסס על ההלכה הקובעת ("שולחן ערוך" יו"ד סי' ק"כ סעי' י'), כי יהודי הרוכש מתכת גולמית מן הנכרי ומייצר ממנה כלים, אינו צריך להטבילם, משום שהכלים נוצרו ברשות היהודי ומעולם לא היו של הנכרי. מעתה, מבארים הפוסקים, הרי קופסת שימורים סגורה וחתומה אינה נחשבת כלי, שהרי אין ניתן להשתמש בה למאום. נמצא, שהיהודי שפתח את הקופסה ייצר את הכלי במו ידיו, ולפיכך, אין

היתה זו עת רצון, סיפר הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל, כשניצלתי את שעת הכושר כדי לבקש מהרב ברלין גלגולות לי מה טומנות בחובן אותן דמעות שלי.

משמעי הרב את השאלה, נקשרה דמעה קלה בזוית עיני, והוא החל לספר: היה זה במוסקבה בעת ששימשתי בקודש בעיר זו. יהדות היתה בבחינת כל יראה ובל ימצא, ומלבד זקנים אחדים לא שמר איש תורה ומצוות בפרהסיא.

יום אחד הזומנתי להתייצב בפני פקיד רוסי בכיר, אשר חקר אותי חקירת שתי וערב על מעשי, מי הם האנשים שנימולו על ידי ולמי אני מגיש שירותי דת. משראה שאיני פוצה פה ומסרב לספר לו דבר, קם, הילך סביב השולחן וניגש אלי. בטוח הייתי שהוא עומד להכותני או לחקרני בגסות, אך להפתעתי התקרב אלי החוקר ואמר לי בלחשיה: "רואה אנוכי שהנך איש סוד. מחר בשעה 8:00 בבוקר בוא לביתי, שם יהיה בני התינוק. ודאי תדע מה לעשות עמו". או אז מסר לי את כתובת ביתו, ובסבר פנים חמורות קרא לפקיד, והורה לו להנפיק עבורי הזמנה לחקירה נוספת בשבוע הבא. **למחת** עם בוקר הגעתי לכתובת שניתנה לי, כשבאמתחתי חבוייה סכין המילה. במקום המתינה בחרדה אם הקצין, סבתו של התינוק, יהודיה זקנה וצדקנית, ומסרה לי את הרך העולל בידיים רועדות לעיניה מלתי אותו בזריזות, ובצל הפחד ניקרה בלבי שאלה אחת: "מה ראה קצין כופר זה למול את בנו".

שבוע לאחר מכן הופעתי לחקירתי השנייה. הקצין ערך חקירה צולבת למראית עין, ותוך כדי הפגישה אמר: "תודה לך על שמלת את בני". מששמעתי את דבריו הרהבתי עוז ושאלתי: "הרי התנהגותך סותרת את היהדות, הינך לוחם בכל דבר שבקדושה, ואת בניך אתה מל?"

הקצין השיבני קצרה: "בילדותי אבי היה לומד תורה בבית, כדי שאני, בנו, אראה אותו עוסק בתורה ואספוג את האווירה הקדושה של לימוד התורה. משנולד בני הרהרתי רבות אם למולו. אולם, משצפה מולי דמות אבי העוסק בתורה, החלטתי כי לא אנעל את הדלת בפניו. אמנם אחנכו כפי שיטתי, אך רוצה אני למולו, כדי שאם יחליט לחזור לדרך של סבו לא תהא דרכו חסומה בפניו, ואף שהדבר כרוך בסכנה, החלטתי להסתכן מעט כאבי המנוח".

חז"ל אומרים, הוסיף רבי חיים ברלין וסיפר לרבי אריה לוי הנרגש, כי היונה אינה מתרחקת מן הקן, אלא עד למקום שממנו תוכל לחזור אליו. בכל פעם ששומע אני את הפסוק "עיניך יונים" נזכר אני בכך שכנסת ישראל נמשלה ליונה. גם אותו קצין ק.ג.ב. יש בו משהוא מעדינות ארחותיה של היונה ההומיה, ובנפשו פנימה כמה הוא אל אלוהיו, אף כי מעטה עב ומחוספס מכסה על רגשותיו ומאוייו הנסתרים. זהו יחודנו כעם, זוהי גדולתנו. בנקודת אור פנימית וחבויה זו מסתתרת מהות הנפש היהודית, שבסופו של דבר תחזור לכור מחצבתה, גם לאחר דורות, ועל אף יסורים וגלגולים רבים.

זכה אותו סב זקן, והתורה שלמד ליד בנו הפעוט, שהפך לימים לקצין ק.ג.ב. קשוח ומנוכר, ריככה את לב האבן ששכן בקרבו, שלא ירחיק את נכדו מקרב עם ישראל.

יתן ה' ונזכה לעשות "מעשים טובים בעיניך" שישפיעו טוב בעדינו ובעד צאצאינו אחרינו.

המעניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף עו/א קא פליט נותר דחטאת

הגעלה כל יום במשך ארבעים שנה

הגאון מטשעבין זצ"ל, מקשה, מדוע אחר מתן תורה לא הגעילו בני ישראל את כליהם, הרי כליהם בלעו איסורים שונים לפני כן? **ותשובתו:** הם לא הוצרכו להגעלה מיוחדת, שכן בין כך ובין כך הם הגעילו כליהם בכל יום במשך ארבעים שנות שהותם במדבר! זאת, עקב הצינוי שלא להותיר כלום מן המן עד בוקר. הוזהקו, איפוא, להגעיל את הכלים מידי יום ביומו משום בליעת הנוטר שבדפנות... (ספר הזכרון "זרע ברך").

הוריות דף ד/ב עד שיהיו כולן ראויין להוראה

רוצח בקמץ ורוצח בפתח

חז"ל אמרו (עבודה זרה יט/ב), כי מי שלא הגיע להוראה ומורה, ומי שהגיע להוראה ואינו מורה, הרי הם כרוצחים.

הגר"א זצ"ל רמז זאת בדברי התורה "לא תרצח". שהנה, את האות "צדיק" ניתן לנקד בשני אופנים: בקמץ - לא תרצח, ובפתח - לא תרצח [והן תלויות בקריאה, אם היא בטעם עליון או בטעם תחתון, כידוע]. לאמר: יש רציחה שהיא בקמץ, במה שקמץ פיו ולא הורה, היינו, תלמיד שהגיע להוראה ואינו מורה. ויש רציחה שהיא בפתח, שפתח פיו והורה למרות שהיה ראוי לו לאותו תלמיד לקמוץ פיו ולא להורות. שניהם רוצחים הם... ("קול אליהו").

דף ה/ב שבת אחד דאיקרי קהל

77 X

אחר שנשתחרר הגרש"ז מלאדי זצ"ל, בעל התניא, ממאסרו השני, נסע אל הגאון רבי משה חפץ

צריך להטבילו, שהרי בתור "כלי" מעולם לא היתה הקופסה שייכת לנכרי. אמנם, טרם סגירתה במפעל היא היתה פתוחה והיה עליה שם "כלי", אך עם חתימתה ונעילתה, בטל ממנה שם "כלי" עד פתיחתה מחדש על ידי היהודי (עיין שו"ת "ציץ אליעזר" ח"ח סי' כ"ו).

דף עה/ב כלי מתכות אמורין בפרשה

האלומיניום - מתכת או...

ציוותנו התורה לטבול כלים שנרכשו מנכרי. מהם הכלים הטעונים טבילה? בפסוק מפורטים ששה סוגי מתכות אשר כלים העשויים מהן טעונים טבילה בהעברתם לבעלות היהודי (במדבר לא/כח): "אך את הזהב ואת הכסף, את הנחשת, את הברזל, את הברזל ואת העופרת". בסוגייתנו מבואר, כי כלי חרס, כלי עץ וכלי אבן אינם צריכים טבילה, אך כלי זכוכית זקוקים לטבילה. לדעת רוב הפוסקים, אף אם מצוות טבילת כלים מן התורה היא, אין טבילת כלי זכוכית אלא מדרבנן, עקב דמיונם למתכות, מאחר שהן את הזכוכית והן את המתכת ניתן להתיר באש ולחזור ולייצר כלים חדשים מהן (עיין מבוא לספר "טבילת כלים" אות ה').

בעל ה"תפארת ישראל" (בהקדמה לסדר טהרות קונטרס "יבקש דעת" אות מ"ד) מציין, כי אף על פי שמדברי הגאון מוילנא זצ"ל עולה, לכאורה, כי ששת מיני המתכות שהזכירה התורה כלעיל, הם בלבד כלולים בדיניה, נראה שאין כוונתו כן, אלא כל חומר שניתן לרוקעו בפטיש, נכלל ברשימת התורה.

לפני כמאה וחמישים שנה התגלה כי ניתן לייצר כלים ממתכת קלה, רכה ונוחה לעיבוד, הלא היא ה"אלומיניום". תחילה לא ייחסו חשיבות רבה לתגלית, אך במהלך השנים כאשר נפוץ השימוש בה, נדרשו פוסקים רבים לחוות את דעתם בדבר, אודות הצורך בטבילת כלים העשויים מאלומיניום, שהרי מתכת זו לא נמנתה בתורה, וכן התבקשו הפוסקים להכריע, אם כלי אלומיניום מקבל טומאה כשאר כלי המתכות, וממילא - אינו חוצץ בפני הטומאה [נידון זה אקטואלי גם בזמנינו לגבי טומאת כהנים].

הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (שו"ת "אגרות משה" יו"ד ח"ב סי' קס"ד), דן אם אלומיניום מקבל טומאה ומוכיח שששת מיני המתכות שפורטו בתורה, הם בלבד הנכללים בדיניה. שהנה, הזכוכית דומה בתכונותיה למתכת, כאמור, ובכל זאת קובעת הגמרא (שבת טו/א), כי זכוכית אינה מקבלת טומאה מן התורה.

הגר"י קמינצקי זצ"ל (במכתב אל הגר"צ כהן שליט"א מחבר הספר "טבילת כלים", פרק י"א אות קמ"ב) מפלפל רבות בשאלה אם יש לטבול כלי אלומיניום, ומציין, כי מכל מקום, לכל הדעות יש לטובלם. שכן, לאחר שחכמים תקנו חובת טבילה של כלי זכוכית, מחמת דמיונם לכלי המתכות המפורטים בתורה, ודאי שיש לנהוג כן בכלי העשוי מן המתכת הקרויה "אלומיניום", הדומה לכלי המתכות המפורטים בתורה.

דף ב/ב וקא טעי במצוה לשמוע דברי חכמים

מצווה לשמוע דברי חכמים

בסוגייתנו מבואר, שחכם שהגיע להוראה ונכח בפסק הלכה של הסנהדרין הסותר את דברי התורה, אסור לו לנהוג כדבריהם, ואם עשה כן, הרי שטעה בהבנת מצוות התורה "לשמוע דברי חכמים", שהרי לא נאמרה מצווה זו כדי לעבור איסורים על ידה.

לצד גמרתנו מציגים המפרשים את דרשת ה"ספרי" על הפסוק (דברים ז/יא) "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל" - "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין". משמע, כי בכל מקרה יש לציית לדברי הסנהדרין, גם כאשר לשמוע נדמה כי הם טעו לחלוטין בדבריהם.

בעל ה"באר שבע" (בסוגייתנו) מחלק בין המקרה בו עוסקת סוגייתנו לבין המקרה שבו עוסק ה"ספרי". סוגייתנו, הוא אומר, עוסקת בחכם שנוכח בפסיקת חברי הסנהדרין הסותרת הלכה מפורשת באופן מובהק. לעומת זאת, ה"ספרי" עוסק בתלמיד חכם שדברי הסנהדרין אינם נראים לו **מסברה** בלבד. במקרה זה עליו לקבל את דבריהם ללא עוררין.

אולם, לדעת הראשונים אין כל מחלוקת בין סוגייתנו לספרי. הרמב"ן (ספר המצוות שורש א') והר"ן (בחי' סנהדרין צט/א) כתבו, כי סוגייתנו וה"ספרי" עוסקים בשני מקרים שונים. גמרתנו מתייחסת

לומדים משניות וזוכים לאריכות ימים

(תקנת השבן לר' צדוק הכהן מלובלין זצ"א)

ללמוד משנה - מהיום זה קל!

תכנית לימוד יומית
שתי משניות יומיות להשלמת סדר זרעים בשנה

צילצלו עכשיו וקבלו ספר חודשי ראשון **הינם *3764**

פירוש ברור ונוח להבנה | גודל קומפקטי | עיצוב מפורא ואותיות | מראית עיניים | מראית עיניים | מראית עיניים | מראית עיניים

לחכם, ששמע בשם הסנהדרין הוראה הנראית לו כשגויה. על חכם זה לעלות לירושלים ולשטוח את טענותיו לפניהם, ועד שהוא עושה כן, עליו להחמיר ולא לנהוג כדבריהם, שמא טעו. אולם, אם לאחר שפרס בפניהם את נימוקיו והוכחותיו לא התקבלה דעתו, חובה עליו לציית להם, ועל מקרה זה נסובים דברי ה"ספרי": "אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין".

יש מהאחרונים שביקשו לחדש, כי חובת הצייות לסנהדרין אינה אלא שלא להקל מדבריהם, אך מותר לאדם להחמיר על עצמו במקום שהסנהדרין הקלו. לפיכך, קובעת סוגייתנו, כי חכם שלדעתו פסק הלכה מקל של הסנהדרין אינו נכון, עליו להחמיר על עצמו. ואילו ה"ספרי" קבע, כי כאשר תלמיד חכם סובר כי פסק הלכה שבו החמירו הסנהדרין שגוי הוא, אינו רשאי שלא לציית לדבריהם.

אולם, סברתם נדחית מדברי הראשונים שפירשו, כי אסור להורות לחומרא מדברי הסנהדרין, וכהוראת הרמב"ם (הל' מאכלות אסורות פרק י"ז הל' כ"ב), שהאוסר שמן של נוכרים שחז"ל התירוהו, חוטא לאלוקיו "מפני שממרה על פי בית דין שהתירוהו" (עיי' שו"ת "יביע אומר" ח"ו יו"ד סי' ז').

מצוואס. כשנדברו שני הגאונים ביניהם, בקש רבי משה חפץ מבעל התניא להסביר לו את פשר המחלוקת בין המדרשים הבאים: אחר חטא העגל כשעמד משה רבינו להתפלל לפני הקב"ה, נאמר במדרש רבה על ספר שמות (פרשה מ"ד פיסקה ז'), כי הוא העמיד **שבעה** צדיקים שיגנו על ישראל. לעומת זאת, במדרש רבה על ספר דברים (פרשה ג' פיסקה ט"ו) נאמר, ששמשה העמיד **שבעים ושבעה** צדיקים שיגנו על ישראל. ענה לו הגרש"ז מלאדי, כי המדרשים חלוקים ביניהם באותה המחלוקת שבסוגייתנו, אם כל ישראל יחדיו הם המוגדרים כ"קהל", או שמא גם כל שבת ושבת בפני עצמו מוגדר כ"קהל". לדעת המדרש רבה על ספר שמות, עם ישראל כולו הוא המוגדר "קהל", אך שבת אחד אינו נקרא "קהל", ולפיכך, די לעם ישראל בשבעה צדיקים שיגנו עליו. ואילו מדרש רבה על ספר דברים סובר, כי כל שבת ושבת בפני עצמו נקרא "קהל", ולפיכך, יש צורך בשבעים ושבעה צדיקים להגן על עם ישראל. שכן, אם ננכה את שבת לוי שלא חטא ואינו זקוק לכפרה על חטא העגל, ישארו אחד עשר שבטים, אשר כל אחד מהם זקוק לשבעה צדיקים שיגנו עליו ("סיפורי חסידים" על התורה 231).

לעילוי נשמת
מרת **ריזל קוט** ע"ה
בת הר"ר פנחס וצלר ז"ל נלב"ע כ"א בניסן תשנ"ה
תנצב"ה
הונצחה ע"י בניה הר"ר **פנחס צבי קוט** - פ"ת
והר"ר **יוסף מרדכי קוט** - מלבורן אוסטרליה

לעילוי נשמת
מרת **שרה רוחמה רוזנפלד** ע"ה
ב"ר נחמן ז"ל נלב"ע ט"ו בניסן תש"ן
תנצב"ה
הונצחה ע"י בנה וכלתה
הר"ר **נחמן והניה רוזנפלד** שיחיו

לעילוי נשמת
הר"ר **יוסף שפילברגר** ז"ל ב"ר צבי ז"ל
נלב"ע ט"ז בניסן תשל"ה **תנצב"ה**
הונצח ע"י ידידינו הר"ר **שלמה ותרצה האוזר** שיחיו - תל אביב

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר בכל יום משנה אחת הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם! חייג עכשיו: *3029

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

